

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/173/2016
Identifikačné číslo spisu: 2113206821
Dátum vydania rozhodnutia: 25.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2113206821.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ N., a 2/ N., obaja bytom F., obaja zastúpení JUDr. Michalom Antalom, advokátom so sídlom Hlavná 13, 917 01 Trnava, proti žalovaným: 1/ G., bytom C. a 2/ OTP Banka Slovensko, a. s., so sídlom Štúrova 5, 813 54 Bratislava, IČO: 31 318 916, o určenie vlastníckeho práva a iné, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 19 C 281/2013, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 8. septembra 2015 sp. zn. 9 Co 161/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalovanému 2/ náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Žalovaný 1/ nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. novembra 2014 č. k. 19 C 281/2013-219 žalobu zamietol, žalovanému 1/ náhradu trov konania nepriznal. Žalobcom 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému 2/ náhradu trov konania. Uviedol, že žalobcovia 1/ a 2/ sa domáhali vydania rozhodnutia, ktorým súd určí, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi bytu č. XXX nachádzajúceho sa na 6. poschodí, vchod I., bytového domu súpisné číslo XXXX, postaveného na pozemku parc. č. XXXX/XX a spoluvlastníckeho podielu vo výške 110/10000 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu súpisné číslo XXXX a na pozemku parc. č. XXXX/XX, zastavané plochy a nádvoría, o výmere 1 023 m², v kat. úz. F., zapísanom na LV č. XXXX evidovanom Okresným úradom Trnava, Katastrálnym odborom. Žalobcovia 1/ a 2/ sa domáhali určenia vlastníctva k predmetnému bytu s poukazom na to, že ich skutočnou vôľou nebolo predať byt, ale požičať si peniaze, zmluvu podpísali v domnení, že ide o zmluvu o záložnom práve na byt, ktorým mala byť zabezpečená pôžička. Tvrdili, že boli uvedení do omylu. Zároveň sa domáhali určenia, že predmetná nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom v prospech žalovaného 2/ s poukazom na skutočnosť, že by bolo v rozpore s dobrými mravmi, ak by nehnuteľnosť žalobcov 1/ a 2/ bola zaťažená záložným

právom na zabezpečenie záväzku žalovaného 1/. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobcovia 1/ a 2/ museli mať vedomosť, že uzavreli zmluvu o prevode vlastníctva bytu, teda ich vôľa pre vykonanie takéhoto úkonu bola daná, existovala, bola vážna, čo vyplýva z toho, že im predmetná zmluva bola daná k dispozícii v deň, kedy bol návrh na vklad podaný na katastri nehnuteľností, t. j. najneskôr 14. septembra 2011, čo napokon v konaní potvrdili. Súd prvej inštancie konštatoval, že už zo samotného názvu „Zmluva o prevode vlastníctva bytu“, ktorý je jasný a zrozumiteľný, je zrejmé, čo bolo predmetom zmluvy. Pokiaľ teda žalobcovia 1/ a 2/ tvrdia, že nemali možnosť sa oboznámiť s obsahom zmluvy predtým, ako ju podpísali, takúto možnosť mali po tom, ako bola zmluva podpísaná. Súd prvej inštancie je toho názoru, že nič nenasvedčuje tomu, že žalobcovia 1/ a 2/ mali dôvod domnievať sa, že podpisujú zmluvu o záložnom práve na byt, resp. zmluvu o poskytnutí pôžičky, a taká bola ich skutočná vôľa, keď žalobcovia mali vedomosť i osobnú skúsenosť z minulosti, že záložná zmluva neznamená prevod predmetu zálohu vopred. Súd prvej inštancie nezistil ani dôvody, ktoré by spôsobovali absolútnu neplatnosť právneho úkonu - uzavretia zmluvy o prevode vlastníctva bytu.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ rozsudkom z 8. septembra 2015 sp. zn. 9 Co 161/2015 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. a žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že súd prvej inštancie v náležitom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie naplnenia zákonných podmienok o nároku žalobcov 1/ a 2/ a výsledky tohto dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil. Vec v celom rozsahu správne právne posúdil, keď na vec aplikoval všetky právne normy, ktoré i správne vyložil. Dodal, že žalobcovia 1/ a 2/ sa v zákonnej lehote nedovolali neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka, nepreukázali neplatnosť právneho úkonu podľa § 37 Občianskeho zákonníka, nepreukázali uvedenie do omylu. Pri podpísaní kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností vedeli, že nehnuteľnosť predávajú, ako aj uviedli na pojednávaní. Na záver uviedol, že právny úkon žalobcov 1/ a 2/ bol urobený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, ide o platný právny úkon.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ dovolanie z dôvodu, že im bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočné a nepreskúmateľné, nakoľko v odôvodnení sa odvolací súd len stotožnil s argumentáciou uvedenou v rozhodnutí súdu prvej inštancie a vôbec sa nevysporiadal s nimi podaným odvolaním. Z tohto dôvodu žiadali rozsudok odvolacieho súdu zrušiť.

4. Žalovaný 1/ sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

5. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

6. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ a „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Najvyšší súd už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a

v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

9. Vzhľadom na to, že dovolanie bolo podané 11. novembra 2015, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, najvyšší súd postupoval v zmysle uvedeného prechodného ustanovenia § 470 ods. 2 CSP a procesnú prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

10. Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchytil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

11. V danom prípade dovolaním žalobcov 1/ a 2/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. (procesne) prípustné.

12. Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

13. Treba uviesť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a prípadne nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorých procesných väd v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne

postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných vád.

14. Žalobcovia 1/ a 2/ existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

15. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola žalobcom 1/ a 2/ odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumel procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

16. Žalobcovia 1/ a 2/ tvrdia, že napadnuté uznesenie je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) ale zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality odôvodnenia) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila (len) tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (vid' § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Vada tejto povahy nebola považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. S týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

17. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

18. V zmysle citovaného stanoviska bola vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná žalovaným považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá však v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu prípustnosť dovolania nezakladala (pozri napr. sp. zn. 3 M Cdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 M Cdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011). Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných vád alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „vád najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

19. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I tak,

že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

20. Odvolací súd rozhodol na základe ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p., na základe ktorého potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby o určenie vlastníckeho práva z dôvodu, že sa s jeho právnym záverom stotožnil. Odvolací súd zdôvodnil, na základe akého dôvodu považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a dodal, že žalobcovia 1/ a 2/ sa v zákonnej lehote nedovolali neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka, nepreukázali neplatnosť právneho úkonu podľa § 37 Občianskeho zákonníka, nepreukázali uvedenie do omylu. Pri podpisovaní kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností vedeli, že nehnuteľnosť predávajú, ako aj uviedli na pojednávaní. Na záver uviedol, že právny úkon žalobcov 1/ a 2/ bol urobený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, ide o platný právny úkon. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) splňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahovalo aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu zodpovedá ustanoveniu § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke. V prejednávanej veci sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa stotožnil aj s odôvodnením rozhodnutia prvoinštančného súdu, pre zdôraznenie jeho správnosti poukázal na uvedené skutočnosti.

21. V danom prípade prípustnosť dovolania žalobcov 1/ a 2/ nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., preto najvyšší súd dovolanie žalobcov 1/ a 2/ odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.